



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Fvldensivm Antiqvitatvm Libri III.

Brouwer, Christoph

Antverpiæ, 1612

Cap. XII. Quæ à Carolo Magno; & ad eum supplex libellus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39712

tissimi Præfulis multiplex donum præterire nequeo; qui è Saxonis agris per manus Luitfridi, Deo & S. Bonifacio innumeros propè fundos assignauit. de quibus verus membrana: Numerus mancipiorum CCLIII. villarum XXIII. prædiorum seu hubarum CLXX.

CAPVT XII.

Nonnulla, quæ ad Carolum Magnum amplissima munificentia patronum huius Ecclesiæ.

DE huius Principis origine & natalibus, cum Gallicas Teutonicasque nationes longa trahat & anceps hac illac disceptatio, deposcente sibi qualibet sideris tanti decus; breuiarium regis donationis ex antiquis codicillis affero, quæ conceptionis origo prodi videtur:

MS. Tradit.
n. 15.

Donamus (ait inter alia) & contradimus Domino nostro Salvatore, sanctoque Bonifacio martyri, qui in Fuldensi requiescit monasterio, Terram conceptionis nostræ, hoc est, ^a totam comprouinciam circa Onestrudis, flumen Vnstrudt, ipsamque, chortem nostram in Vargalaha cum omnibus compertinentiis suis, & cum omnibus villis longè vel propè positis, quæ ad eam respiciunt; cum omni proprietate, sicut eam nos à parentibus nostris in proprietatem accepimus.*

Carolus Magnus quo loco conceptus.
* Onestrudis, Franc. annal.
* Curtam vel Corsum

Relatio priscorum hominum de eadem Traditione.

Ferunt prisca ætatis homines, Pipino, cum illic unà cum S. Bonifacio in eadem chorte degeret, diuinitus innotuisse, se Magni Caroli, id est fidei olim propagatæ & rerum gestarum magnitudine clarissimæ prolis fore parentem. Monstratumque locum iuxta molam, in quo Carolus narrabant exorsum primordia vitæ suæ.

Henric. Hauerus Societ. Iesv presbyt.

Prolog. in Geogr. Melibocum mont.

Hercynia. Lib. de moribus German. Hartzwald.

^a Totam comprouinciam.] Geographicum hæc vnum promo, quod ex obseruationibus est Henrici Haueri Kempensis, viri in Societate nostrâ, dum vixit, tum doctrinâ aliâ multijugâ, tum peritiâ Saxoniarum rerum, tum denique prolixis eam in gentem meritis, & innocentiam morum, valde spectati. Is Meliboci montis vasta iuga rimatus, ostendit Hercyniæ inclusum, venire in eam quoque Thuringiæ regionem, quæ Eichsfeldiæ titulo à reliquâ ditone seiuncta, maiorum religione seruata, Moguntino Præfuli paret: quodque Tacitus Catos vrgeri ab Hercynio saltu narrat, id ipse de Meliboco Hassiam etiamnum prosequente & deponente, verum esse confirmare solitus. Istinc namque

italii

54

namque

namque Visurgin, quod rectè Prolomæus scripsit, deriuari, cuius brachio auxiliari seu fonti, qui VVerra dicitur, mons hic sit proximus. Elic itaque terminum ditionis Eichsfeldicæ Melibocum, quæ Hassiam Occidentem versus adspicit, intra VVerram & Vnstrudam riuos conclusus; quorum ille ab Hassiâ Vnstrudta à Thuringiâ Saxoniam * olim disternabat. Atque ita in confinibus Thuringiæ Saxoniciæque locus obseruatus, vbi Carolus Magnus in materni corpusculi hospitio primulùm existere cœpit.

Et quia VVerræ iam mentionem intuli; is profectò amnis, incliti nobis alterius loci memoriam & originem aperit, ob hæresin intermoriturum, ni viuat in litteris. Ac VVerra quidem citra dubium Visurgi aduena est, si non ipsè Visurgis: nam quantum hîc exstat priscorum diplomatum, in his VVisaram siue VVesaram appellari, quam nunc VVerram dicimus, compertum habeo. Interim, vbi Visurgin subit, nec antè, confusis aquis, nomen hoc vsitatum ponit; quod nomen haud vanè quidam accepisse conijciunt, ab aluei distortionè, & aliorum conflictu amnium, quibuscum receptis luctetur, donec cum Schleusâ permisceatur. Ceterùm iuxta vtriusque amnis confluxum, anno salutis MCXXXI. VVesera surrexit, nobile Præmonstratensis familiaris monasterium. Id Gundebaldus Hennebergi Comes in VVeserâ, pago amni cognomine, inchoauit: Otto Babenberge magnâ sanctimoniâ Episcopus, auxit & instituit; Henricus Kemenata Fuldenfis Abbas fundum, in quo conderetur, sed permutatione, dedit. VVilhelmus Comes V. eius nominis, Sodalitio præclaro nobilium equitum illustrauit, * quod gloriosæ Dei genitrici, & XI. Sanctis auxiliariibus, ac in primis S. Christophoro sacrum, Christi anno MCCCCLXXX. Xistus IV. Pontificatus sui anno IX. denique confirmauit. Porro in monasterij Basilicâ lectum aiunt:

S. OTTO.

ANNO DOMINI MCXXXV. GODEBALDVS
COMES HUNC LOCVM AD ALTARE
S. PETRI BAMBERG. TRADIDIT.

Epit. histor.
Landgrauio-
rum, cap. 7.
* ante annos
1071.

VVerra flu.

quasi Guerra
in Germano
Veruürren.

VVesera nobile monasterium in comitatu Henneberg.

Tantumdem in VVelkershausen à Comite recepit.
* Anno salutis 1469.
Eodem temp. edito libello vulgata Sodalitij leges.

Dd 2

SVP-

^a SVPPLEX LIBELLVS
MONACHORVM FULDENSIVM
CAROLO IMPERATORI
PORRECTVS.

HÆC QVOQVE COENOBIVM TOTVM FULDENSE ROGAVIT
AVGVSTVM CAROLVM, IVRA NOVARE SIBI.
QVÆ CVNCTA HONESTA CENSEBAT CÆSAR OPIMVS,
ET VOTVM PRECIBVS IVSSIT INESSE PIIS.



IN primis petimus pietatem tuam, Clementissime Imperator, quod liceat nobis, orationum, psalmodiæ & vigiliarum modum tenere, quem Patres nostri habuerunt, pro amicis nostris viventibus atque defunctis; id est, quotidianam precem pro te, Domine Auguste, & pro liberis tuis, & pro omni populo Christiano. Quam manè, quando in unum convenimus, & Capitulum de Regula coram fratribus legebatur, emergentes post lectionem, ter versus, Deus in adiutorium meum intende, adiuncta Gloria Patri, cantantes, flexis genibus Psal. L. cecinimus, simul cum Versibus & Collecta. In secunda quoque feria uniuscuiusque septimana, orationem pro omnibus elemosynas nobis tribuentibus, id est, eundem Psalmum L. quem tota Congregatio, iuxta corpus B. Martyris simul prostrata, cantavit, cum oratione Dominica, & Versibus. Pro defunctis ergo fratribus nostris commemorationem illam, quam quotidie bis habuimus, id est, post matutinam celebrationem & vespertinam, quæ est Antiphona videlicet, Requiem eternam. & prima pars Psalmi: Te decet hymnus Deus. Versus & Collecta. In Kalendis vero omnium mensium, unam Vigiliam & L. Psalmos. Pro Sturmi quoque Abbate, & fundatoribus monasterij istius, in anniuersaria obitus die, unam Vigiliam, & unum Psalterium, per singulos annos.

*S. Sturmi
sarius pro
Dino cultus.*

*Presbyteri sa-
pe sacrificet.*

*Ad ordines
qui promo-
vendi.*

II. Quod presbyteris concedatur Missas sapius celebrare, & quod spatia eis ad hoc dentur, sicut à maioribus nostris dabantur. Quodque illi ad sacrum ordinem eligantur, qui eruditi sint verbo, & sancta conuersatione probati: & nec fures, nec scelerati, & qui sacerdotij iuris penitus ignari sunt.

III. V:

Brown
Antiq
Fulda
ST
9

III. *Vt Sanctorum honor & festiuitas non detestetur; sed in* Sanctorum honor.
Vigiliis & Missis eorum digna commemoratio fiat: & quòd in his
festiuitatibus, quibus maior veneratio conuenit, fratribus ab opere ad
lectiones & psalmodiam vacare liceat, sicut apud maiores nostros Reg. S. Ben. cap. 48.
licitum est: id est, in festiuitate S. Marie, & XII. Apostolorum,
S. Stephani & S. Laurentij, & ceterorum, quorum memoria apud
Ecclesias Germaniæ celebres fiunt: nec non & eorum, quorum cor-
pora in his regionibus habentur.

IIII. *Quòd communicationem fracti panis ante cibum quotidie* Eulogia.
sumere non respuatur, secundum exempla precedentium Patrum.

V. *Quòd infirmorum maior cura sit & miseratio, senum videli-* Infirmorum & senum cura.
cet & debiliū; neque penuriā victus affligantur, neque vestitus
paupertate conterantur; & nec ineptiis aliquibus vexentur; ita vt Collat. Abbatū: Vt baculi à Monachis pro necessitate ferantur.
nec baculum eis pro sustentatione ferre liceat, nec ad inclinatoriū, quod
nos formulam dicimus, morando herere: quia cecus & claudus, non*
possunt sine sustentatione baculi bene incedere; nec decrepitus, sine
formulā, genua flectere. Hoc rogamus, vt tales propter fastidium de * haberet.
monasterio non eijciantur, ne fortè in cellis sub laicis constituti, sine
confessione & necessario vite viatico moriantur. Confessio & Viaticum. Reg. S. Ben. 58. & 59.

VI. *Quòd omnibus ad monasterium vite huius amore venienti-*
bus, pietas congrua impendatur; & nec infirmi, neque seniores, Amor & pietas erga monastica vita cupidos.
neque delicati durtiā aufugentur; sed omnes cum misericordiā susci-*
piantur; & solatium, quod petierint, honestè infirmitati eorum * Alludit ad cap. 48. reg. vbi infirmi & delic. nec violentiā laborū opprimantur, vt effugentur. Probatio.
impertiatur.

VII. *Quòd nullus ante probationem suscipatur, neque corpori*
monasterij societur; ne fortè aliquis magis propter commoda terrena,
quàm propter eterne vite amorem, se monasterio sociare voluerit;
& receptus, inhonesto suo more conturbet fratres.

VIII. *Vt nullus propter pecuniam vel possessionem terrenam,* Intentio sincera renuntiantium.
fictis suasionibus seductus, & blanditiis deceptus, postquam in Mo-
nasterium susceptus fuerit, & non habens quod sibi promittebat, tri-
stitiā & penitentiā seculi pereat; sed veritas vnicuique ore profera-
tur, & opere impleatur.

IX. *Quòd nullus vi monachus fieri cogatur, nec ad Clerum ton-* Intrusi vitentur.
deatur, siue liber sit siue seruus; quia tales in Monasterium suscepti,
auctores sunt scelerum, & executores vitiorum.

X. *Quòd victum & vestitum sicut maiores nostri nobis consti-* Victus & habitus.
tuerunt

S. Sturmis. tuerunt habere liceat: quia primus Abbas noster Sturmis in monasterio S. Benedicti per annum conuersans, huc postea rediens, secundum electionem S. Bonifacii habitum eorum & victum diiudicantis, nobis istum constituit, cuius rei plures adhuc testes supersunt.

** Ministeriū.* XI. Quod commune * Magisterium à Decano & Præposito omnibus fratribus fiat; quia hæc diuisiones, quæ modo factæ sunt, occasiones sunt scandalorum, dissensionum & contradictionum. Credimus enim propter pacis charitatisque custodiam expedire, secundum priorem constitutionem communiter fratribus Decanos omnes constitui, ut communis cura cautelam præbeat, & dilectionem impendat.

Edificiorum modus. XII. Ut ædificia immensa atque superflua, & cetera inutilia opera omittantur; quibus fratres ultra modum fatigantur, & familiae foris dispereunt; sed omnia iuxta mensuram & discretionem fiant; fratribus quoque secundum Regulam, certis horis vacare lectioni liceat, & item certis operari.

*Reg. S. Ben. cap. 53. Hospitalitas. * Patrum.* XIII. Quod peregrinorum susceptio & lauatio in eis pedum non negligatur, sed secundum Regulam, & secundum priorum nostrorum consuetudinem, quandocumque venerint, misericorditer suscipiantur, & ab omnibus fratribus lauatio pedum eis exhibeatur.

Lotio pedum. XIII. Quod hospitalitas antiqua non obliuiscatur, sed omnibus hospitibus congruus honor, & omnis humanitas exhibeatur. Quando autem plures simul aduenerint, ut in Missa S. Bonifacii, consolatione vndique facta, ab his qui Cellas prouident, omnibus refectio præbeatur.

Ciuitia negotia extra monasterij septa tractantur. XV. Ut priuata negotia, & secularia beneficia, & diuisio possessionum atque agrorum in ipso Monasterij loco non fiant; quia inde exoriuntur iurgia, contentiones, emulationes, ira, rixæ, inimicitia, dissensiones, inuidia, furtiua comestiones, & ebrietates; & penè omnia mala, & saluti nostræ contraria. Sed omnes agri atque Celle in communi, sicut muni omnium fratrum fiant, & omnes homines, qui in eodem Monasterij loco habitant, ab vno vestiario vestitum accipiant, prout Præpositus siue Cellarius dispensauerint; nec mercimonia aliqua ab aliquibus ibi ventilentur, sed sint omnia omnibus communia.

Officia ac ministeria per religiosos exercenda. XVI. Ut ipsa Monasterij ministeria per fratres ordinentur, id est, pistrinum, hortus, bratarium, coquina, agricultura, & cetera ministeria, sicut apud decessores nostros fuerunt; quia deuotius & dignius per fratres omne exercebitur officium, quam per laicum aut seruum maleuolum.

XVII. Quod

XVII. Quòd malitiosæ & furiosæ mentis homines, & ad cuncta flagitia perpetranda promptissimi, non colligantur intra Monasterium, sicut factum est, de illo homicidâ Clerico, qui Monachum interfecit; qui, contra omnium fratrum voluntatem & consensum, locatus est in Monasterio. quia timemus, ne fortè cognati ipsius Monachi, diabolicâ suasionem in ultionem eius inflammentur, & homicidium augeatur. quodque ipsi, qui propter scelera sua & improbitates inter seculares esse non poterant, in vicina Monasterij loca gregatim non collocentur; quia furto monasteria depradant, & proxima quæque loca latrocinii infestant.

Ne sceleratis
detur asylum
in monasterio
vicinisq. locis.

XVIII. Quòd ipse Abbas corrigatur, ne institutis S. Bonifacii detrabat, dicens, quòd decreta eius Synodus damnauerit; & quòd Maiores, & cetera Monasteria non reprehendat, quasi regulariter non viuant.

Abbas corrigendus.

XIX. ^d Ut crucis* gloriatio in singulis diebus Dominicis fiat ante Missam, fratribus omnibus circa vicina quæque loca Monasterij Crucem sequentibus, Hymnos & Antiphonas cantantibus, sicut apud Maiores nostros vsus erat, in diebus Dominicis, Passionis & Resurrectionis Domini gloriam celebrari. Et quòd in diebus ieiuniorum ab Episcopo decretis, Crucem portare, & Litanias facere liceat.

Crucis adoranda.
* gloriatio

XX. Hoc igitur, quod maxime nobis necessarium esse iudicauimus, præ omnibus optabamus, id est vnitatem & concordiam cum Abbate nostro habere, sicut cum anterioribus nostris Abbatibus habuimus; & misericordiam & familiaritatem, pietatem & modestiam in illo sentire. Et, vt esset benignus infirmis, propitius delinquentibus, affabilis fratribus; mœstorum consolator, laborantium adiutor, beneuolorum auxiliator, benè certantium hortator, lassorum refocillator, cadentium sustentator, cadentium restaurator: omnes fratres amaret, nullum odiret, & nullum zeli vel lioris dolo persequeretur: fieretque non turbulentus vultu, non anxius animo, non nimius in iudicio, non obstinatus in consilio: sed hilaris facie, letus mente, discretus in opere, consentiens in utilitate. Et quando aliquis de fratribus præoccupatus fuerit in aliquo delicto, non statim tyrannicâ vindictâ illum excruciet, sed misericordiam disciplinâ corrigere festinaret; conuersumque clementer susciperet, nec prauâ suspitione denuò illum fatigaret, neque perpetuo odio exterminaret.

Abbatu vna
effigies exhibetur.

Reg. S. Ben.
c. 2. 3. & 64.

His & talibus, Domine Imperator, apud priores nostros Abba-

tes

tes *visi sumus*; & de hoc istum Abbatem *sapissimè rogauimus*; sed *vsque in presentem diem impetrare non potuimus.*

NOTÆ.

^a Libellus supplex hic, quando non à nobis laudatus? re-
dit integer, saluberrimis scatenis religiosæ vitæ documentis. Datum facile re-
cordaris, Ratgario Abbate rerum potente, qui fortè reformationis
obtentu, & disciplinæ melioris, congregationi res nouas moliri visus.
Porro oblatum Carolo, & aliis quoque primoribus communicatum,
ob argumenti & negotij magnitudinem, non silet Candidus. Hinc
Ægilabbas, reuersus à palatio, cum recens à Luduico confirmatus,
hospitium Moguntiaci apud venerandum Pontificem Heistolphum
haberet, is Ægilem ad muneris æquitatem curamque iis planè verbis
erexit, quæ huius libelli vltimo capite leguntur, ita præfatus: *Talem re-*
filiis tuis patrem exhibere contende, qualem tibi & fratribus tuis tecum
paulò antè fieri postulabas. Cuius petitionis & optionis exemplar, à vobis
hoc modo dictatum ac scriptum Carolo præsignabatur Augusto. Subijcit
inde verbatim vltimum membrum libelli.

^b Ad §. IIII.] De Eulogiâ, quæ & *ærtsægen*, morem eum capio:
quæ benedicti panis quædam cõmunicatio. Exprimit eum S. Benedi-
cti Regula capitibus 36. & 37. & Collatio Abbatum Aquisgrani facta,
Luduico Pio imperante. vbi decernit, *vt eulogie fratribus à presbyteris*
in refectorio dentur. Prolixè eulogiarum ritus exequentur Stephanus
Durantus & Scriptor illustrissimus Annalium Ecclesiasticorum.

^c Ad §. XVI.] Idem statuit dicta Collatio sanctorum Abbatum,
vt in coquina, in pistrino, & in ceteris artium officinis, propriis manibus
operentur. Bratiarium, quod horridiùs alij Braxatorium fecerunt, po-
pulis Franciæ & Germaniæ magnæ, qui Septemtrionem versus Occa-
num accolunt, & per Saxoniam ad Flandricum vsque litus se diffun-
dunt, potus illius conficiendi officina, qui ex hordeo frictò, aquato
coctoquæ, velut Cereris vinum indiscriminatim Cereuisia, Ceria, Ce-
lia & Zythum ab nonnullis appellatur, siti non magis sedandæ, quàm
robori & salubritati quærendæ; præsertim, vbi tritici polline, & lupulo
salictario benè temperatur. Ceterùm nomen id à Bratio trahit origi-
nem, quod præscis Germanis hordeum de madido torrefactum: po-
tentam appellamus. Cuius licet barbaræ, tamen antiquissimum vocis
& potus vsum ex membranarum vetustis eruo. Primùm in censu Geyfahæ,
nunc oppidi Fuldentis, omnes simul coloni præbent ccccxl. modios
bracij vel auenæ cum singulis modiis tritici vel siguli. Inde in censu
Hamalæ oppidi Saxonix præter alia, pendunt lxxvi. heminas auen-
næ, xv. heminas bracij, &c.

^d Ad §. III. & XIX.] Conuentu Francofurtensi, Adriani Ponti-
ficis & Magni Caroli ætate, imperitiâ doloq; partium, dum Felicianæ
hæresis oppugnatur, à Carolini libri scriptoribus, vnà Synodus Nicæna
secun-

Ægil. Abbas
per huius li-
belli preces
impetratus.

Heistolphus
Archiepisc.
Mog. hunc li-
belli. agnouit.

Brown
Antiq.
Fulden.
ST
9

Lib. 1. de ri-
tibus Ecclef.
cap. 58.
Tom. 3. ad
annum 313.

Cereuisia.
Plin. natural.
hist. libro 22.
cap. 25.
Hadr. Junius
animaduers.
lib. 2. c. 12.
ex professo.

Bratiū aliā:
Brasium.
Antiq. dict.
MS. Fulde.

secunda, quæ imaginum cultui fauebat, improuidè reiecta, eoq̄ de-
flexa calumnia, ceu legitima Synodus latrãim imaginibus decreuisset,
errore magno & præiudicio sancti probatq̄; cultus, adhuc imaginibus
impensi. Huius mox causæ se tulere suffragatores, non obscuri nomi-
nis in Galliã Germaniq̄; scriptores, quos Gabriel Vasquezius eximius
Societatis nostræ Theologus in libris De cultu adorationis, & Illustrif-
simus Baronius in anno dccxciv. tomo x. notant. Quippe modestiæ
fines, paucis consultis, egressi, vulgarunt, abrogato cultu ac maiorũ ino-
lità ueneratione, imagines saltem ornatus & instructionis causã, in Ec-
clesiis esse retinendas, cuius scilicet tam irreligiosi sensus adstruitor inter
alios Hincmarus Rhemensis Antistes, & Valafridus quoque Strabo,
fuisse perhibetur. Nam Francofordiensem alioqui Synodum ab omni
quoque facti errore Vasquezius noster non solum vindicare, sed contra
multorum opinionem, sanam etiam de imaginum cultu sententiam ei
tribuere nititur. Verum Iconomachorum tamen errorem in Galliam
& Germaniam vsque penetrasse, pestilens Claudij Taurinensis liber
edocuit, quem Pij Luduici fauore Ionas Aurelianensis feliciter op-
pugnauit. Cùm ergo cœnobitæ Fuldenses, ritus ac cæremonias tam
laudatas, & Apostolicis pares atatibus eripi sibi queruntur, nihil certè
susplicari habeo aliud, quàm huius tam latè glifcentis tum erroris præ-
properum audumq̄ Ratgarium, seu quos alios disciplinæ censors,
aliquid hic imminuere aggressos de cultu Sanctorum, neque gloriosæ
Cruci passos haberi pristinos honores. Similiter quòd hinc à Synodo
quapiam scribitur notatus S. Bonifacius, nullam equidem certam re-
perio, cui hoc imputem; & conijcere incertam, vix iam vacat.

Lib. 2. disp. 6.
c. 1. & dispu-
tat. 7. c. 7. 8.
&c.

Disput. 7.
cap. 5. 6.

SAXONES victos à MAGNO CAROLO, gratos in FULDEN-
SEM congregationem, à quã fidem Christianam acceperant,
extitisse, inter innumera alia hoc singulare specimen esto.

Bennith Comes Saxonicus, patre Amalungo natus, cùm Saxonum
factionem, patriamq̄ fidei posthabet, patrem secutus, Carolo gratio-
sus euasit in paucis. Pater Amalungus, agrum Waldesbech inter
Wifaram Fuldamq̄ incolens; terrarum quod ex Buchonia saltu oc-
cupauit, nouando arandoq̄ ad eximium cultum prouexit. Filius he-
res patre mortuo, Caroli nutu interueniente, patritam hereditatem
S. Bonifacio piè legauit; quæ soli culti tantum habuit, ut duas in lon-
gum, totidem in latum, at circuitu sex leucas circa Visurgin ambiret.
Id quod notauimus ex ipsis Bennithi codicillis.

Bennith Co-
mes Ama-
lungi F.

Porrò Saxones vario bellorum casu passim à Franco tradu-
ctos & alienigenis intermixtos, cùm aliunde claret, tum Ful-
densis Ecclesiæ moribus non est in obscuro, ut docent veterum
prædiorum indices. Et in Romã, quæ tandem Parthenoni cele-

Saxonum mi-
gratio varia.

Colonorum
varia condi-
tio.

Ec
bri

bri nomen dedit, coluisse eos vnà cum Lidis & Sclauis antea tradidimus. Ipsi deinde Christiani facti, mirum dictu, quanto liberalitatis certamine se suaque omnia nominatim S. Bonifacio dicarunt: & inter alios, nuper apparuit, quàm sit egregium in hunc locum studium professus Erkanbertus Episcopus.

*Erkanberti.
Episcop. mu-
nificus Fuld.
Monast.*

Sclauicâ gente victâ deductaque, penitiorè Saxonix recessu, apud Albim, ex eius generis hominibus huic Ecclesix coloni quoque cum agris adscripti. Et luculētum ex Ottonis II. diplomate documentum suppetit, *Adelbertum* Archiepiscopum, *Verinhario* Abbati cessisse fundis, & omni iure, quod *Magdeburgensis Ecclesia in Australis Thuringia prouincia, & Comitatus, Saltzunge, Cruciburgi, & alibi terrarum obtinebat*; *Verinharium* vicissim mutuariâ lege, sua migrasse prædia, *Frekenlebam, Scekestetam, Arniram, Lembecam, Manesfeldiam, Eislebam,* quæ Sclauonicæ familiæ colebant, habitabantque.

CAPVT XIII.

Reliquiarum translationes in Buchoniam, & condita templa.

QVONIAM deinceps Hrabani acta, vt ea Rudolphus literis consignauit, emittere, aut potius in iis huius Ecclesix simul omnia ornamenta profundere, & quotquot ab primâ ætate loca decus hinc aliquod obtinere, eorum origines pandere, propositum est; Luduici Pij Cæsaris donationem, ceu caput, præfigimus, ex quâ, Hrabano qui stimuli ad basilicas nouaque templa condenda ornandaque subiecti, facile apparebit; cum multis vndiq; Sanctorum exuuuis huc importatis, cælites ipsos hisce ossium suorum transmigrationibus fauisse non obscure, ac tot editis quoque prodigiis interuenisse, credere possis. Amplissimus hinc se campus aperit, in quo de Reliquiarum translatione, & acquirendi iure, excurrere liceat. Sed hoc iam à nobis non agitur. Vt ergo nundinationes in hoc genere, turpisque quæstus & doli mali non vitia tantum, sed nomina prorsus ipsa detestamur & fugimus; sic à Christianis hinc, quò res multo charissimas sibi compararet, multa astutè ac solerter

*Reliquiarum
acquisitiones.*